

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อีริค เบิร์น: กรณีศึกษานักเรียนเดินเรือพาณิชย์ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental Research) โดยออกแบบเป็นแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (pretest-posttest control group design) มีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Document Study) ได้แก่จากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความจากวารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) นำโปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริค เบิร์น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้กับนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทัศนະชีวิต (A Life Position Scale) และ แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ระยะหลังเข้าร่วมโปรแกรม และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

คือ โปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อีริค เบิร์น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

1.2.1 คะแนนเฉลี่ยทัศนະชีวิต ที่ได้จากแบบสอบถามทัศนະชีวิต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดทัศนະชีวิต (A Life Position) ที่สร้างขึ้นโดย โบโฮลส์ท (Boholst, 2002)

1.2.2 คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพกับเพื่อน ที่ได้จากแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับ

เพื่อนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากแนวคิดเรื่องรูปแบบการใช้เวลาตามทฤษฎีการให้การปรึกษาตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อีริค เบิร์น

โดยวัดในระยะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ระยะหลังเข้าร่วมโปรแกรม และระยะติดตามผล

2. ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนเดินเรือชั้นปีที่ 1 หลักสูตรปกติ 5 ปีศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 อายุระหว่าง 18 - 21 ปี

2.2 กลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 20 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน

2.3 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าไปคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.3.2 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามทัศนะชีวิต (A Life Position Scale) และแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (คะแนนที่ได้ถือเป็นคะแนนก่อนการทดลอง) และคัดเลือกนักเรียนคนที่ได้คะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามทัศนะชีวิต (A Life Position Scale) อยู่ในเกณฑ์ ดี เธอไม่ดี (I'm OK, You're not OK) I+ U- , ฉันไม่ดี เธอดี (I'm not OK, You're OK) I-U+ และ ฉันไม่ดี เธอไม่ดี (I'm not OK, You're not OK) I-U- และได้คะแนนเฉลี่ยแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ถึง ต่ำ ได้จำนวน 55 คน จากนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ทั้งหมด 210 คน แต่ในช่วงติดตามผลการทดลองจะมีนักเรียนจำนวน 20 คนต้องไปฝึกการเดินภาคทะเลไม่สามารถติดตามผลได้จึงคัดออกเหลือ 33 คน

2.3.3 ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัย รายละเอียดในการเข้าร่วมการทดลองตามโปรแกรมและถามความสมัครใจในการเข้ากลุ่มและสามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ครบ 8 ครั้งตามที่โปรแกรมกำหนด มีนักเรียนที่สมัครใจจำนวน 20 คน จึงสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลากแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน และกลุ่มควบคุม 10 คน

2.3.4 ผู้วิจัยแจกใบยินยอมเป็นผู้ร่วมวิจัยให้อ่านทำความเข้าใจและลงชื่อหากยินดีเข้าร่วมโปรแกรมตามข้อตกลงที่ระบุไว้ โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยและผู้วิจัยเก็บไว้เป็นหลักฐานคนละ 1 ฉบับ

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. โปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อีริก เบิร์น โดยมี ผศ.สุรินทร์ รณเกียรติ เป็นผู้ดูแล
2. แบบสอบถามทัศนคติชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบวัดทัศนคติชีวิต (A Life Position) ที่สร้างขึ้นโดย โบโฮลสท (Boholst, 2002)
3. แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

มีรายละเอียดดังนี้

3.1 โปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอีริกเบิร์น
ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาโปรแกรมมีดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดงานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ โดยยึดแนวคิดของทฤษฎีการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์
(Transactional Analysis) ของอีริก เบิร์น

3.1.2 สร้างโปรแกรมฝึกการสร้างสัมพันธภาพโดยมีวัตถุประสงค์ของการฝึกแต่ละ
ครั้ง รวมทั้งกระบวนการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ประกอบด้วยขั้นตอน เทคนิคและกิจกรรมที่จะใช้
ในแต่ละครั้ง

3.1.3 นำโปรแกรมฝึกไปตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม จากผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์
สุรินทร์ รณเกียรติ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.4 นำโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตาม
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (pilot study) กับนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ชั้นปีที่ 1
หลักสูตรอื่น ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 10 คน โดย
ดำเนินการทดลองรวม 8 ครั้ง ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 1 เดือน

3.1.5 นำโปรแกรมมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ก่อนนำไปใช้จริงในการวิจัย

3.2 แบบสอบถามทัศนะชีวิต (A Life Position Scale)

3.2.1 ลักษณะแบบสอบถามทัศนะชีวิต เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบวัดทัศนะชีวิตที่สร้างขึ้นโดย โบโฮลสท์ (Boholst, 2002) ซึ่งใช้วัดทัศนะชีวิตของบุคคลที่มีต่อตนเองและผู้อื่น สร้างตามแนวคิดการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ (TA) ของอีริค เบิร์น เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือด้านทัศนะชีวิตต่อตนเอง (I) และด้านทัศนะชีวิตต่อผู้อื่น (U) ดังตาราง 1 ตาราง 1 แสดงลักษณะข้อคำถามทัศนะชีวิตจำแนกตามด้านและลักษณะ

ทัศนะชีวิต 2 ด้าน	ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคำถาม
1.ด้านทัศนะชีวิตต่อตนเอง (I)	ข้อคำถามเชิงบวกหรือ I+ (I'm OK)	1, 3, 5, 6, 10
	ข้อคำถามเชิงลบหรือ I- (I'm not OK)	2, 4, 7, 8, 9
2.ด้านทัศนะชีวิตต่อผู้อื่น (U)	ข้อคำถามเชิงบวกหรือ U+ (You're OK)	12, 13, 18, 19, 20
	ข้อคำถามเชิงลบหรือ U- (You're not OK)	11, 14, 15, 16, 17

3.2.2 เกณฑ์การให้คะแนน แบบสอบวัดเป็นการสำรวจมุมมองความรู้สึกมีต่อตนเองและผู้อื่นตามระดับความถี่ของความคิดและความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์การให้คะแนนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และมีการให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับ	คะแนน	คะแนน
	คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
1. บ่อยมาก	5	1
2. ค่อนข้างบ่อย	4	2
3. เป็นครั้งคราว	3	3
4. น้อยครั้ง	2	4
5. ไม่เคย	1	5

จากเกณฑ์การให้คะแนนสามารถกำหนดคะแนนของทัศนคติในแต่ละด้านโดยการหาคะแนนรวม ได้ดังต่อไปนี้

ข้อคำถามด้าน I มี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน แบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่

- ข้อคำถามเชิงบวกหรือ I+ มี 5 ข้อ มี 25 คะแนน
- ข้อคำถามเชิงลบหรือ I- มี 5 ข้อ มี 25 คะแนน

ข้อคำถามด้าน U มี 10 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน แบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่

- ข้อคำถามเชิงบวกหรือ U+ มี 5 ข้อ มี 25 คะแนน
- ข้อคำถามเชิงลบหรือ U- มี 5 ข้อ มี 25 คะแนน

3.2.3 การแปลความหมายของคะแนน

เกณฑ์แบ่งระดับการให้คะแนนของด้าน I และ U มี 2 ระดับ คือ

- ระดับดี คือ มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่ามัธยฐาน (Median) หมายถึง มีทัศนคติที่ดี
- ระดับไม่ดี คือ มีคะแนนน้อยกว่าค่ามัธยฐาน (Median) หมายถึง มีทัศนคติที่ไม่ดี

โดยใช้ค่ามัธยฐาน (Median) ซึ่งได้จากการแปลความหมายของคะแนนแบบวัดทัศนคติ (A Life Position) ที่สร้างขึ้นโดย โบโฮลส์ท (Boholst, 2002) คือ I = 38 และ U = 36 ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงระดับคะแนนแบบสอบถามทัศนคติ

ทัศนคติ	คะแนนแต่ละด้านเปรียบเทียบกับคะแนนกลาง	ระดับคะแนน	ความหมายของคะแนน
ด้านทัศนคติตนเอง (I)	คะแนน I เท่ากับ หรือมากกว่า 38	ระดับดีหรือ I+	มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง (I'm OK)
	คะแนน I น้อยกว่า 38	ระดับไม่ดีหรือ I-	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง (I'm not OK)
ด้านทัศนคติผู้อื่น (U)	คะแนน U เท่ากับ หรือมากกว่า 36	ระดับดีหรือ U+	มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น (You're OK)
	คะแนน U น้อยกว่า 36	ระดับไม่ดีหรือ U-	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้อื่น (You're not OK)

3.2.3 ขั้นตอนในการพัฒนาแบบสอบถามทัศนะชีวิต มีดังนี้

- ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากแบบสอบถามทัศนะชีวิตที่ โบโฮลส์ท(Boholst, 2002) สร้างขึ้นมาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาคือ ศาสตราจารย์ ดร. ศรีเรือน แก้วกังวาล ตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและนำกลับมาปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

- นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ศรีเรือน แก้วกังวาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ รณเกียรติ และอาจารย์ภุมรัตน์ ฤทธิเกิด ตรวจสอบและแก้ไขความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของจำนวนภาษา แล้วผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะต่างๆไปแก้ไข

- นำแบบสอบถามทัศนะชีวิต ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนเดินเรือพาณิชย์ชั้นปีที่ 1 ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี หลักสูตรอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency method) ใช้วิธีของครอนบาค แอลฟา (Cronbach alpha) เป็นการวัดแบบแยก ด้านคือ ทัศนะชีวิตด้าน I และทัศนะชีวิตด้าน U โดยทัศนะชีวิตด้าน I ได้ค่าความเชื่อมั่น = .77 แยกเป็นด้าน I + = .81 ด้าน I - = .83 ทัศนะชีวิตด้าน U ได้ค่าความเชื่อมั่น = .76 แยกเป็นด้าน U+ = .74 ด้าน U - = .62

3.3 แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

3.3.1 ลักษณะแบบวัด

แบบวัดนี้ใช้วัดวิธีการและพฤติกรรมที่แสดงออกกับเพื่อน เพื่อตอบสนองความต้องการการใส่ใจซึ่งจะได้อาณาการสื่อสารสัมพันธ์กับเพื่อน ตามแนวคิดวิเคราะห์ การสื่อสารสัมพันธ์ของอิริค เบิร์น โดยผ่านรูปแบบการใช้เวลาร่วมกัน ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษา 4 รูปแบบ คือ

1. แบบทักทายปราศรัย (Rituals)
2. แบบสนทนาทั่วไป (Pastimes)
3. แบบกิจกรรม (Activities)
4. แบบใกล้ชิด (Intimacy)

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อคำถามคือ มีข้อคำถามทั้งหมด 56 ข้อ ดังนี้

1. แบบทักทายปราศรัย มี 12 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1,2,10,11,19,20, 28,29,37,38,46,47
2. แบบสนทนาทั่วไปมี 13 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3,4,12,13, 21,22,30, 31,39,40,48,49,55
3. แบบกิจกรรม มี 14 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 5,6,14,15,23,24,25,32,33,41,42,50,51
4. แบบใกล้ชิดมี 17 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 7,8,9,16,17,18, 26,27,34,35,36,44,45,43,52,53,54

ดังที่แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงลักษณะข้อคำถามพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

รูปแบบการใช้เวลาร่วมกัน	ข้อคำถามด้านบวก	ข้อคำถามด้านลบ
1. แบบทักทายปราศรัย	1,2,10,11,29,37,38,46,47	19,20,28
2. แบบสนทนาทั่วไป	3,4,12,13,31	21,22,30,39,40,48,49,55
3. แบบกิจกรรม	5,6,14,15,41,42,50,51,25	23,24,32,33
4. แบบใกล้ชิด	7,8,9,16,17,34,35,44,45	18,26,27,36,43,52,53,54

3.3.2 เกณฑ์การให้คะแนน แบบสอบวัดเป็นการสำรวจความรู้สึกและพฤติกรรมมีต่อตนเอง และต่อเพื่อน ตามระดับความถี่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง เกณฑ์การให้คะแนนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และมีการให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับ	คะแนน คำถามเชิงบวก	คะแนน คำถามเชิงลบ
1. เป็นประจำ	5	1
2. บ่อยครั้ง	4	2
3. เป็นครั้งคราว	3	3
4. น้อยครั้ง	2	4
5. ไม่เคย	1	5

3.3.3 เกณฑ์การแบ่งช่วงระดับคะแนนพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรูปแบบการใช้เวลา

ทั้ง 4 ด้าน แล้วนำผลคะแนนแต่ละด้านมาหาค่าเฉลี่ยรวม แล้วใช้วิธีการหาความกว้างอันตรภาค
ชั้น ได้ค่าอันตรภาคชั้น = 1.33 ซึ่งสามารถแบ่งระดับคะแนนพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนได้ดังนี้
ตาราง 4

ตาราง 4 แสดงระดับคะแนนแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน

คะแนน	ระดับ
1.00 – 2.33	ต่ำ
2.34 – 3.67	ปานกลาง
3.68 – 5.00	สูง

3.3.4 ขั้นตอนการสร้าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามนี้ดังนี้คือ

- ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิดการสร้างสัมพันธภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน และข้อคำถามส่วนหนึ่งได้รับการพัฒนามาจากแบบสอบถามการเริ่มต้นสร้างสัมพันธภาพของผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีระศักดิ์ กำปรรณารักษ์ (2544) แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานของบุญศรีสมิ์ คเสนทวา (2549) แบบประเมินความสามารถปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของเนตรนภา กล่องพุดชา (2539) และแบบสอบถามสัมพันธภาพกับเพื่อนของบุษรินทร์ พุ่มมีผล(2546)
- นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 3 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ศรีเรือน แก้วกังวาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรินทร์ รณเกียรติ และอาจารย์ภุมรัตน์ ฤทธิเกิด ตรวจสอบและแก้ไขความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของสำนวนภาษา แล้วผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะต่างๆไปแก้ไข
- นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเดินเรือพาณิชย์ชั้นปีที่ 1 ศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี หลักสูตรอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency method) ใช้วิธีของครอนบาคแอลฟา (Cronbach alpha) วัดแบบแยกด้านคือ แบบทัศนคติ ปราชัยได้ค่าความเชื่อมั่น = .77 แบบสนทนาต่างๆได้ค่าความเชื่อมั่น = .85 แบบกิจกรรมได้ค่า

ความเชื่อมั่น = .84 และแบบความใกล้ชิดได้ค่าความเชื่อมั่น = .85 และแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนรวมทั้ง 4 ด้านได้ค่าความเชื่อมั่น = .94

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ขั้นเตรียมการทดลอง ขั้นดำเนินการทดลอง และขั้นติดตามผลการทดลอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ขั้นเตรียมการทดลอง

4.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสอบถามทัศนะชีวิต และ แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพก่อนการทดลองใช้ (Try Out)

4.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างโปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของอิริค เบิร์น จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบก่อนการทดลองใช้โปรแกรม (pilot study)

4.1.3 ผู้วิจัยทำการฝึกซ้อมโปรแกรมการฝึกตามแนวการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ภายใต้การควบคุมดูแลและฝึกหัดจากผู้เชี่ยวชาญคือ ผศ.สุรินทร์ รณเกียรติ เพื่อให้ได้โปรแกรมที่เหมาะสมก่อนการนำไปปฏิบัติจริง และเตรียมเอกสารประกอบการทำกลุ่ม

4.1.4 ติดต่อขอความร่วมมือจากศูนย์ฝึกพาณิชยนาวี โดยทำหนังสือราชการเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลทำการวิจัย ผ่านผู้อำนวยการศูนย์ฝึกพาณิชยนาวี

4.1.5 คัดเลือกนักเรียนเดินเรือชั้นปีที่ 1 ศูนย์ฝึกพาณิชยนาวี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 หลักสูตรอื่นที่ใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คนเพื่อเข้าร่วมในการทดสอบแบบสอบถามทัศนะชีวิต และจำนวน 50 คนทำแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (Try Out) จากนั้นนำแบบวัดมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก่อนนำไปใช้

4.1.6 คัดเลือกนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ที่ได้ผ่านการทำแบบสอบถามทัศนะชีวิต และแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนได้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 10 คน เพื่อเข้าร่วมในการทดลองใช้โปรแกรม (pilot study) จากนั้นนำโปรแกรมมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก่อนนำไปใช้

4.1.7 ให้นักเรียนเดินเรือชั้นปีที่ 1 หลักสูตรปกติ 5 ปีศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 210 คน ทำแบบสอบถามทัศนะชีวิต และ แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน ซึ่งคะแนนที่ได้ถือเป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pre-Test) จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองจำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 10 คนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4.2 ขั้นตอนการทดลอง

4.2.1 ผู้วิจัยนำกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกตามแนวการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อิริค เบิร์น มีการทำกลุ่มรวม 8 ครั้ง ครั้งละ 1.5-2 ชม. โดยใช้เวลา รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2553 ถึงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2553

4.2.2 กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกตามแนวการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ของ อิริค เบิร์น

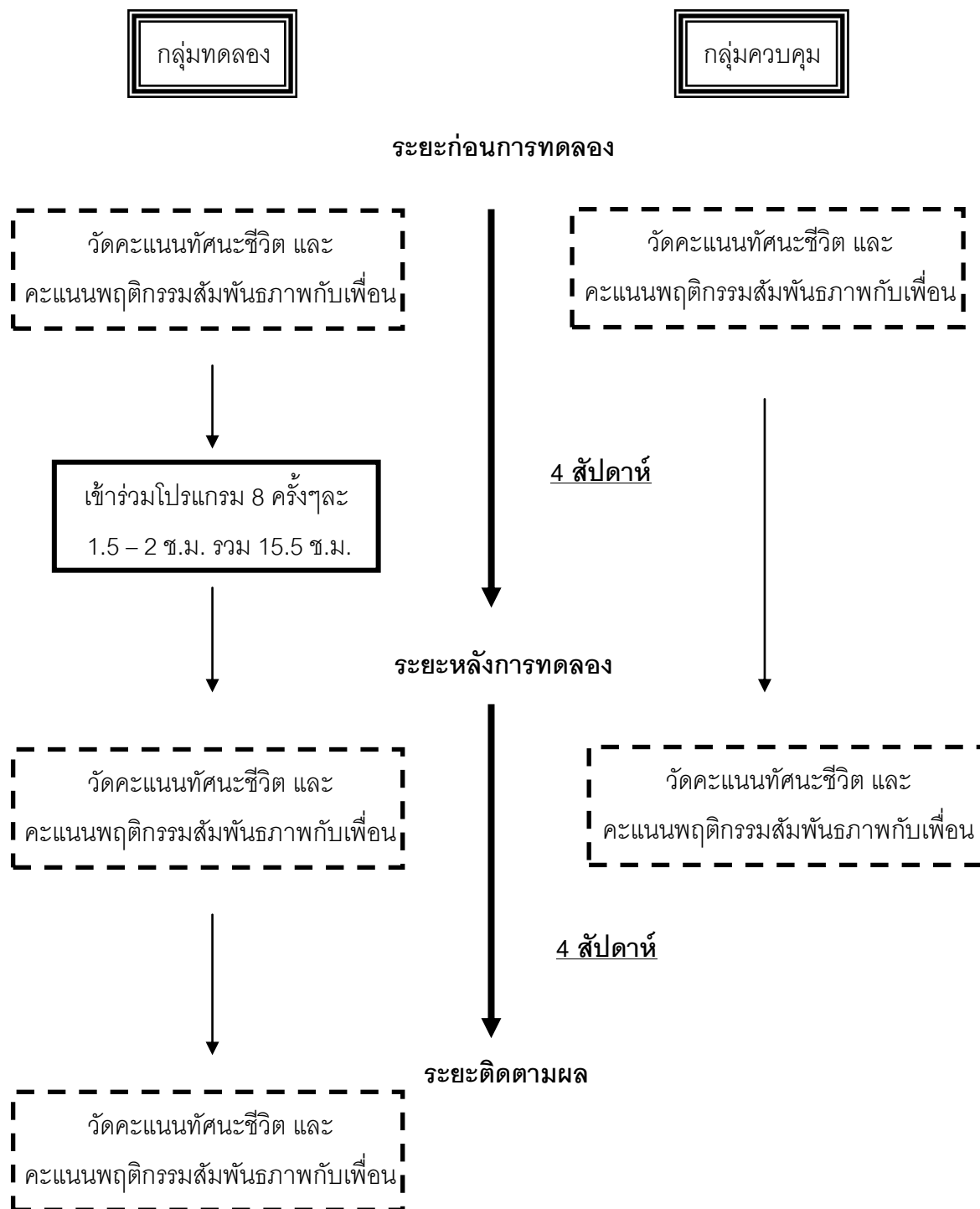
4.2.3 เมื่อเสร็จสิ้นการทำกลุ่มตามโปรแกรมในครั้งสุดท้าย จัดให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามทัศนะชีวิต และ แบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน ซึ่งคะแนนที่ได้ถือเป็นคะแนนในระยะหลังการทดลอง (Post-Test)

4.3 ขั้นตอนติดตามผลการทดลอง

ภายหลังสิ้นสุดการดำเนินกลุ่มตามโปรแกรมเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ จัดให้กลุ่มทดลองทำแบบสอบถามทัศนะชีวิตและแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน ซึ่งคะแนนที่ได้ถือว่าเป็นคะแนนในระยะติดตามผล (ดูภาพ 1)

ภาพ 1

แผนการดำเนินการทดลองโปรแกรมการฝึกการสร้างสัมพันธ์ภาพตามแนวคิดวิเคราะห์การสื่อสาร
สัมพันธ์ของอีริก เบิร์น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

5.1 ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามทัศนะชีวิต และแบบวัดพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ระยะหลังเข้าร่วมโปรแกรม และระยะติดตามผล

5.2 ใช้ค่าสถิติ Mann Whiney Test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนะชีวิต และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง

5.3 ใช้ค่าสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนะชีวิตและคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนของกลุ่มทดลอง ในระยะหลังการทดลอง กับก่อนการทดลอง

5.4 ใช้ค่าสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนะชีวิตและคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนของกลุ่มทดลอง ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล

5.5 ใช้ค่าสถิติ Mann Whiney Test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนะชีวิต และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง

5.6 ใช้ค่าสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนะชีวิตและคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสัมพันธภาพกับเพื่อนของกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง